

Raadsvoorstel

Onderwerp	: Advies Gebiedsraad - Locatieplan grootschalige opwek Zon en Wind	Raadsvergadering	: 9 april 2019
Nummer(agenda)	:	Commissie 1	: Ruimte
Registratienummer	: BW19.00037	Datum	: 26 februari 2019
Registratiecode	: 	Commissie 2	: Ruimte
Auteur	: Gijs Gerrits	Datum	: 26 maart 2019
Status	: Openbaar	B&W-vergadering	: 13 februari 2019
Persgesprek	: 13 februari 2019	Portefeuillehouder	: P.J.M. de Klein

Samenvatting

Op 24 januari 2017 stelde de gemeenteraad de Energievisie 'Energiek Beuningen' vast. De Energievisie, opgesteld in samenwerking met inwoners, bedrijven en betrokkenen, maakt duidelijk waar Beuningen nu staat, wat de opgave is om uiteindelijk in 2040 energieneutraal te worden en hoe de Beuningse gemeenschap de komende vier jaar meters wil maken op het gebied van energiebesparing en duurzame energie bij inwoners en bedrijven.

In de energievisie is aangegeven dat naast alle besparingsprojecten ook nieuwe duurzame energie in Beuningen moet worden opgewekt. Hoe en waar het opwekken van duurzame energie in het buitengebied moet gebeuren dat is in de energievisie niet aangegeven. Dit wordt door middel van een gebiedsproces bepaald.

Daarom zijn eind 2017 acht werkbijeenkomsten georganiseerd waarin de wensen, zorgen en ideeën van onze inwoners t.a.v. grootschalige duurzame energie centraal stonden. Met 16 inwoners-werkgroepen zijn verschillende scenario's uitgewerkt voor wind- en zonne-energie.

In 2018 is de Gebiedsraad, met een opdracht van de gemeenteraad, aan de slag gegaan om vanuit de eerste 16 scenario's een Locatieplan op te stellen. Dit Locatieplan, het advies van de Gebiedsraad aan de gemeenteraad, bevat 'het speelveld en de spelregels' voor windenergie en zonne-energie in de gemeente Beuningen. Dit locatieplan is op donderdag 17 januari gepresenteerd tijdens de bewonersbijeenkomst in Ewijk en wordt nu ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad. Op basis van dit Locatieplan kunnen initiatiefnemers voor wind- en zonne-energie hun plannen indienen bij de gemeente en kan de volgende fase van het traject starten: de formele (bestemmingsplan- en M.E.R.-) procedures. In deze volgende fase zijn initiatiefnemers aanzet, waarbij de samenwerking met omwonenden, omgeving, grondeigenaren en betrokkenen wordt voortgezet.

Besluit om

1. Het advies van de Gebiedsraad, het Locatieplan voor grootschalige opwek voor Zon en Wind, vast te stellen;
2. Een krediet beschikbaar te stellen van € 100.000,- voor het doorlopen van het ruimtelijke ordeningstraject.

Inleiding

Energievisie Energiek Beuningen

In 2017 is de Energievisie 'Energiek Beuningen' vastgesteld. Deze visie geeft aan waar Beuningen op het gebied van duurzame energie nu staat, en wat er gedaan moet worden om in uiterlijk 2040 energieneutraal te zijn. De gemeente zet hiervoor op alle schakborden in: verduurzaming van de woningen, van het gas af, energiebesparing bij bedrijven, scholen en sportverenigingen, duurzame mobiliteit, energiezuinig gemeentelijk vastgoed etc. etc. Maar om energieneutraal te worden is ook nieuwe duurzame energie in Beuningen nodig.

In de energievisie is niet aangegeven waar, hoe en onder welke voorwaarden deze nieuwe duurzame energiesystemen in Beuningen moeten komen. In de visie is aangegeven dat invulling van deze opgave in samenwerking met onze inwoners moet worden opgepakt. Eind 2017 is samen met inwoners gestart met het gebiedsproces om tot een advies aan de gemeenteraad te komen. Centrale vraag in dit proces was: Hoe en waar kunnen we 731 TerraJoule aan duurzame energie in Beuningen gaan opwekken?

In het gebiedsproces is gebleken dat daarvoor op dit moment alleen windenergie en zonnevelden, op land óf drijvend op plassen, in beeld zijn. Zon en wind zijn momenteel de meest efficiënte en effectieve vormen van duurzame energie.

Gebiedsraad

Om preciezer uit te filteren wat de beste opties zijn voor Beuningen, is begin 2018 een Gebiedsraad aan de slag gegaan. Het gemeentebestuur heeft de Gebiedsraad een heldere kaders en opdracht meegegeven (bestuurlijke brief UI18.00964). Het gaat om kaders voor werkwijze en het proces; hoe moet de Gebiedsraad eruit zien (zoals een

neutrale voorzitter, planning, evenredige verdeling van de leden over de vier kernen) en waar moet de Gebiedsraad over adviseren.

Het advies van de Gebiedsraad, opgenomen in voorliggend “Locatieplan grootschalige opwek voor Zon en Wind” (verder te noemen “Locatieplan”), is tot stand gekomen via een zorgvuldig proces en afwegingen. Hoe de gebiedsraad invulling heeft gegeven aan de werkwijze en het proces is terug te lezen in het Locatieplan. In het Locatieplan adviseert de Gebiedsraad inhoudelijk over de invulling van de opgave van 731 TJ. De optimale locatiekeuzes voor windturbines en/of zonnevelden met een afweging over het voorkomen of beperken van hinder door geluid en slagschaduw. Ook de landschappelijke inpassing, landschappelijke beleving, zuinig ruimtegebruik en de ecologische effecten worden beschouwd. De Gebiedsraad adviseert over financiële participatie, het duurzaamheidsfonds en de rol van een lokale energiecoöperatie. Daarbij adviseert de Gebiedsraad over eigendom én opbrengst (in geld en in stroom) van de grootschalige energieprojecten.

Rol Energiecoöperatie

Gemeente Beuningen heeft binnen haar Energievisie gesteld dat het eigendom en de exploitatie van een windmolenpark mede in handen moet komen van een lokale energiecoöperatie.

Sinds september 2017 is één lokale energiecoöperatie in Beuningen actief: Coöperatie Energie Voor Vier. Het bestuur van de *Coöperatie Energie Voor Vier U.A.* (KVK-nummer: 71456414) bestaat uit acht bestuursleden, allen inwoners van gemeente Beuningen. Ook de leden van de coöperatie zijn inwoners uit gemeente Beuningen.

Energiecoöperatie Energie Voor Vier is voornemens om in samenwerking met een ontwikkelaar de windmolens in Beuningen te bouwen en exploiteren. Het lokaal coöperatief exploiteren van een windmolenpark betekent dat het eigendom van de windmolens in handen komt van onze eigen inwoners. Heel concreet betekent dit dat Beuningenaren kunnen meebeslissen over hoe wordt omgegaan met:

- Vergoeding voor omwonenden;
- Vergoedingen voor aanpalende percelen;
- Mogelijke nadere afspraken over de hinderaspecten;
- Invulling van een gemeentebreed duurzaamheidsfonds (tbv stimulering lokale duurzame acties).

Tevens kunnen inwoners en bedrijven uit Beuningen financieel participeren in het windmolenpark en daarmee via wind(aan)delen rendement ontvangen op de gedane investering. De revenuen van de windmolens blijven op deze manier in Beuningen en worden niet weggesluisd naar één van de grote energiebedrijven in Europa. Het eigendom van een windpark in lokale handen versterkt daarmee de lokale economie en de lokale energietransitie Een coöperatief gefinancierde windmolenpark wordt daarmee een duurzaam en sociaal lokaal vliegwiél.

Energiecoöperatie Energie Voor Vier heeft nadrukkelijk geen alleenrecht op de exploitatie van grootschalige energieprojecten in Beuningen, maar wordt in dit kader genoemd als de, op dit moment, enige lokale wind-initiatiefnemer.

Beoogd effect

Met de vaststelling van onderliggend advies van de Gebiedsraad: “Locatieplan grootschalige opwek Zon en Wind” wordt de verkennende fase van het gebiedsproces afgerond en worden het ‘speelveld en de spelregels’ voor wind- en zonne-energie in Beuningen ingekaderd.

De Gebiedsraad adviseert om de ruggengraat van de grootschalige duurzame energie opwekking te realiseren door windturbines (2/3) én aan te vullen met zonneparken (1/3) zodat gezamenlijk het doel van 731 TJ aan nieuwe duurzame energie wordt behaald. Daarbij zijn in grote lijnen de volgende uitgangspunten voor wind- en zonne-energie in Beuningen geformuleerd:

Wind:

- Windenergie ruggengraat voor behalen doelstelling
- Realisatie 2/3 wind; 1/3 zon
- Liever grote windturbines dan kleinere
- XL windturbines aangevuld met zon
- Windturbines in rij of in ieder geval in samenhang
- Zo weinig mogelijk verspreiding windturbines
- Enkelvoudige lijnopstelling
- Voorkeur voor 4 of 5 windturbines

- Gebied van windturbines als zoekzone zien
- Windenergie tegen laagste kosten/kWh
- Windturbines niet dicht bij de kernen
- Geen slagschaduw hinder op burgerwoningen

Wanneer de plannen van de initiatiefnemer voldoen aan de randvoorwaarden en uitgangspunten voor windenergie, zoals beschreven in het Locatieplan, kan een formele ruimtelijke ordening- en M.E.R.-procedure starten.

Zon:

Er worden drie gebieden onderscheiden binnen de gemeente voor de realisatie van zonne-energie. De kaarten van deze gebieden staan in het Locatieplan en behelzen:

Het Kommengebied: hier worden zonnevelden toegestaan met een maximale grote van 10 hectare en een maximale hoogte van 1,5 meter. In totaal mag er 40 hectare aan zonnevelden in dit gebied komen.

Het Oeverwallengebied: hier worden zonnevelden toegestaan met een maximale grote van 2 hectare en een maximale hoogte van 1,5 meter. In totaal mag er 20 hectare aan zonnevelden in dit gebied komen.

De Grijs Gebieden: dit zijn de zandwindplassen, de geluidswallen en de afvalstortlocaties. Deze gebieden houden we open voor de ontwikkeling van zonnevelden. Het betreft hier altijd maatwerk.

Initiatieven voor zonne-energie zullen moeten voldoen aan de in het Locatieplan geformuleerde ruimtelijke, economische en planologische randvoorwaarden en uitgangspunten en worden onderworpen aan de beoordeling van een omgevingsanalyse, landschappelijke analyse en participatieve analyse. Voor de beoordeling en toetsing van de initiatiefplannen wordt op dit moment in een zorgvuldige procedure uitgewerkt die zowel initiatiefnemer als de gemeente Beuningen een gedegen en helder proces en juridisch kader biedt.

Argumenten

1. *het Locatieplan geeft invulling aan de opgave voor grootschalige opwekking van duurzame energie, zoals die in de Energievisie is vastgesteld.*

Het gebiedsproces dat begonnen is in september 2017 heeft via 13 gebiedsraadvergaderingen en 13 inwonersbijeenkomsten geleid tot een zorgvuldig gewogen eindadvies van de gebiedsraad in januari 2019.

2. *Na vaststelling van het locatieplan zal worden gestart met het ruimtelijke ordeningstraject voor windenergie waarvoor voorbereidingskrediet benodigd is.*

De door de gemeente voorgefinancierde gelden van €100.000,- zullen bij de realisatie van het windmolenpark worden terug gevoerd op de initiatiefnemer via een anterieure overeenkomst. In Nederland is het gangbaar dat deze kosten tijdelijk door een gemeente worden voorgeschoten. Zie paragraaf Financiën voor meer informatie.

Kanttekeningen

Natuurlijk zijn er vragen en zorgen bij onze inwoners als het gaat om de mogelijke hinder en de impact op de leefomgeving bij de realisatie van grootschalige energiesystemen.

Slagschaduw

Draaiende windturbines kunnen slagschaduw hinder veroorzaken. De Gebiedsraad heeft hierover een eenduidig advies: via een stilstandsvoorziening wordt slagschaduw op burgerwoningen tot nul teruggebracht. Een stilstandsvoorziening zorgt ervoor dat turbines, op die momenten dat slagschaduw op (individuele) woningen optreedt, stil staan. Via te verrichten nader onderzoek verkrijgen we duidelijkheid over de mogelijke slagschaduw hinder op bedrijfspanden en kantoren op bedrijventerrein Schoenaker. Op basis daarvan maken we een plan van aanpak om de overlast voor bedrijven tot een minimum te beperken.

Geluid

Ook heeft men zorgen uitgesproken over de geluidsproductie van de grote windturbines. In Nederland gelden wettelijke eisen voor geluid waaraan windturbines moeten voldoen. Deze eisen zijn vanzelfsprekend ook van toepassing op de Beuningse situatie, waarbij de Gebiedsraad de initiatiefnemers nadrukkelijk adviseert de 'stilste' voorhanden zijnde windturbines in ogenschouw te nemen.

Tevens zijn er zorgen dat grotere windturbines meer geluid produceren dan kleine turbines. Het geluid van grotere windturbines ligt niet per definitie hoger of lager dan kleinere turbines. De geluidsproductie is met elkaar te vergelijken. De geluidcontour voor een windpark met grote turbines is zelfs kleiner dan de geluidcontour van een

windpark met kleinere windturbines. Om de benodigde energieopbrengst te realiseren zijn bij een windmolenpark met kleine windturbines (in casu masthoogte 100 meter) 2 maal zoveel turbines benodigd t.o.v. van een windpark met grote windturbines (in casu masthoogte 160 meter). De lengte (en breedte) van de opstelling van een windmolenpark met kleine turbines is daardoor veel groter waardoor de geluidscontour ook groter wordt.

Neveneffecten

De effecten op het gebied van externe veiligheid, flora, fauna en archeologie zijn door de Gebiedsraad beschouwd. In de nakomende fase, waarin de duurzame initiatieven op 'perceelsniveau' duidelijk worden, wordt op detail niveau onderzoek gedaan naar bovengenoemde aspecten. Een advies in het kader van een planschadevergoedingsregeling maakt hier ook onderdeel van uit.

Financiën

In de begroting 2019 is opgenomen dat er na vaststelling van het locatieplan gestart gaat worden met het ruimtelijke ordenings traject. De m.e.r.-procedure maakt hier onderdeel van uit. De kosten van deze procedure zijn in de begroting op PM geschat. Hierbij is aangegeven dat de gemeente de gemaakte kosten in zijn geheel (voor) kan financieren en bij realisatie terugvoeren op de initiatiefnemer. Voor het uitvoeren van het ruimtelijke ordeningstraject is een krediet nodig van € 100.000,-. Voorwaarde voor het in eigendom krijgen en exploiteren van een windmolenpark door een lokale energiecoöperatie is dat deze coöperatie de wettelijk voorgeschreven m.e.r.-procedure financiert. Gelet op het feit dat in deze fase een coöperatie nog niet over deze benodigde middelen beschikt is het in Nederland gangbaar dat deze kosten tijdelijk door een gemeente worden voorgeschoten. Om de risico's te beperken maken we het krediet niet over naar de coöperatie, maar bekostigen we de ruimtelijke procedure zelf en brengen we de gemaakte kosten in rekening bij de coöperatie. Afspraken hierover worden op de korte termijn gemaakt en door B&W vastgelegd in een anterieure overeenkomst met de energiecoöperatie. In de anterieure overeenkomst worden de afspraken over het kostenverhaal vastgelegd.

Tijdspad

Na bestuurlijke vaststelling (gemeenteraad) van dit plan zijn de initiatiefnemers aan zet. Voor windenergie betekent dit dat een lokale energiecoöperatie, in samenwerking met haar partners, omwonenden en grondeigenaren, concrete plannen kunnen uitwerken en indienen voor een Beunings windmolenpark.

Wanneer deze plannen voldoen aan de randvoorwaarden en uitgangspunten voor windenergie, zoals beschreven in het Locatieplan, kan een formele ruimtelijke ordening- en M.E.R.-procedure starten.

Binnen deze procedures bestaan voor belanghebbenden de mogelijkheden om zienswijzen in te dienen, dan wel bezwaar of beroep te maken.

Voor zonne-energie betekent dit dat initiatiefnemers (grondeigenaren en exploitanten), op basis van de randvoorwaarden en aandachtspunten, initiatiefplannen voor zonnevelden bij de gemeente kunnen indienen.

Met name voor het Kommengebied worden meer initiatiefaanvragen verwacht dan dat er op basis van dit locatieplan gerealiseerd kunnen worden.

Daarom zal de gemeente, naast het toetsen van de ingediende plannen aan de geformuleerde kaders, de plannen ook individueel beoordelen en rangschikken.

Deze beoordeling betreft:

- Omgevingsanalyse: hoe is de omgeving geïnformeerd, betrokken bij de planvorming en kan de omgeving participeren in het project, en staat de omgeving positief tegenover het plan;
- Landschappelijke analyse: hoe is het plan ingepast in het landschap. Het locatieplan geeft hiervoor richtlijnen mee, maar er wordt met name een beroep gedaan op de creativiteit en gebiedskennis van de initiatiefnemers om met een kwalitatief hoogstaand landschappelijk inpassingsplan te komen. Elk zonneveld en de wijze waarop dit landschappelijk wordt ingepast is maatwerk. Derhalve zal in opdracht van de gemeente een landschapsdeskundige/landschapsarchitect de individuele plannen beoordelen en onderling rangschikken.
- Participatieve analyse: in hoeverre is een lokale energie coöperatie betrokken bij het project, kan zij mede eigendomschap verwerven, dan wel een rol in de exploitatie vervullen, kunnen via een energiecoöperatie inwoners, bedrijven, verenigingen etc. uit Beuningen de zonne-stroom afnemen, dan wel 'aandelen' in het project afnemen?
- Draagt het zonnepark bij aan het lokale duurzaamheidsfonds, en zo ja hoeveel €/kWh?

Op basis van de beoordeling en de sub-analyses besluit het college welke zonneparken in aanmerking komen voor realisatie. De door het college aangewezen initiatieven kunnen een principeverzoek voor wijziging bestemmingsplan bij de gemeente indienen.

Duurzaamheid

Het Locatieplan biedt het ‘speelveld en de spelregels’ voor grootschalige duurzame energie opwekking in de gemeente Beuningen en draagt daarmee substantieel bij aan de doelstelling energieneutraal Beuningen.

Communicatie

In 13 vergaderingen / werkbijeenkomsten en een excursie naar een windmolenpark en zonneveld, is door de betrokken inwoners in de Gebiedsraad toegewerkt naar het onderliggende Locatieplan.

Door middel van 13 open inwonersbijeenkomsten, 6 nieuwsbrieven, de website www.energiekbeuningen.nl, de keukentafelgesprekken, de inzet van sociale mediakanalen, posters, flyers en mailings zijn inwoners, bedrijven en betrokkenen de afgelopen 12 maanden geïnformeerd en op de hoogte gehouden van de (tussentijdse) resultaten van het gehele proces.

Op 17 januari 2019 is de laatste inwonersbijeenkomst geweest van deze fase. De reacties van betrokken inwoners worden inhoudelijk behandeld en verspreid via de Nieuwsbrief Energiek Beuningen. Deze wordt voor besluitvorming nog aan de commissie Ruimte en de gemeenteraad toegezonden.

Ook in de komende fase van principeverzoeken, bestemmingsplan en m.e.r.-procedures speelt bewonersbetrokkenheid een belangrijke rol. Informatievoorziening over concrete plannen, de wijze waarop hinder voor de omgeving wordt beperkt, de mogelijkheden voor inwonersparticipatie en de wijze waarop bezwaarmakers zienswijzen, beroep en bezwaar kunnen maken, zijn onderdeel van het komende communicatietraject.

Evaluatie

-

Bijlagen

1.

Routingformulier: at19000226.

2.

Advies Gebiedsraad – Locatieplan Grootschalige opwek Zon en Wind: at19000231

Burgemeester en wethouders,

Dyanne Kocken
Secretaris

Daphne Bergman
burgemeester